

Việt Nam và Cam Bßt là hai nßc sß bß tác hßi nßng nß nhßt

Khi đßc tham vßn, ba nßc đßng minh cßa Lào trong Ủy hội Sông Mê Kông (MRC) là Việt Nam, Thái Lan và Cam Bßt đßu yêu cßu tßm đßng vißc xây con đßp. Dù Lào chßa có quyßt đßnh đßt khoát, nhßng tßn trình tham khßo ý kißn lßn nhau gißa các nßc hßng nß sông Mê Kông trong hß sß này đßc cho là bài hßc cho Trung Quốc.

Vß trí đß đßnh xây đßp Xayaburi< i> INTERNATIONAL RIVERS</i>

Trong cußc hßp tham vßn ngày 22/02/2011 tßi Thành phß Hß Long vß đß án thßy đßn Xayabury cßa Lào, Ủy ban Sông Mê Kông Việt Nam đã nhßt trí khuyßn cáo Vientiane đình hoãn vißc xây con đßp này trên sông Mê Kông.

Đßi vßi đßi đßn chính phß Việt Nam cũng nhß các chuyên gia, đßp Xayabury trên dòng chính cßa sông Mê Kông, sß tác hßi rßt lßn đßn môi trßng cũng nhß đßn đßi sßng cß dân sinh sßng

phía đông của con đập, cửa thoát là ở Cam Bốt và Đông bắc sông Cửu Long.

Về mặt kỹ thuật đập Xayabury chắc có gì đáng nói. Theo thiết kế, nó sẽ dài 820m, cao hơn 32m, diện tích hồ chứa 49km².

Nếu công việc xây dựng diễn ra theo dự trù vào tháng 4/2011, thì con đập sẽ đi vào hoạt động năm 2019. Chủ đầu tư của dự án là một công ty Thái Lan, và khi vận hành, điện làm ra cũng chủ yếu bán cho Thái Lan.

Tuy nhiên, dự án Xayabury quan trọng về vị trí địa chính của nó, nghĩa là nằm trên dòng chính của sông Mê Kông thuộc vùng hạ nguồn, khu vực đã có nhiều dự án thủy điện khác, nhưng chủ yếu trên các phụ lưu sông Mê Kông mà thôi. Các đập trên dòng chính hiện đang tồn tại, đều do Trung Quốc xây dựng trên thượng nguồn.

Điểm quan trọng thứ hai là Xayabury là dự án đầu tiên được đưa lên dàn phóng trong số 12 dự án thủy điện mà các nước Cam Bốt (2 đập) và Lào (10 đập) muốn xây dựng trên dòng chính của sông Mê Kông trong thời gian tới đây. Nó cũng là dự án đầu tiên mà công việc xây dựng đi theo một quy trình do Ủy hội Sông Mê Kông bao gồm 4 nước vùng hạ nguồn (Việt Nam, Cam Bốt, Lào và Thái Lan) đưa ra, gọi tắt là PNPCA (Procedures for Notification, Prior Consultation and Agreement), bao gồm 3 bước chính : thông báo cho nhau về dự án, tham vấn ý kiến của nhau và thỏa thuận với nhau.

Nếu được xây, Xayabury sẽ mang đến cho 11 con đập khác

Nếu được bắt đầu xây dựng, thì Xayabury sẽ tạo tiền lệ cho việc xây dựng các con đập còn lại, đúng vào lúc mà các chuyên gia quốc tế, đặc biệt là Ủy hội Sông Mê Kông tham khảo, đã thấy được những lợi ích của nên việc xây dựng dự án thủy điện trên dòng chính của sông Mê Kông, mà nên tạm hoãn các dự án ít ra trong vòng 10 năm, chờ nghiên cứu thấu đáo các tác động môi trường khi xúc tiến.

Vào tháng 9/2010, phía Lào đã gửi thông báo về dự án cho các nước thành viên trong Ủy hội Sông Mê Kông, và cung cấp một số thông tin theo quy định của thủ tục PNPCA. Tiến trình tham khảo ý kiến đã được khởi động từ tháng 10/2010, trên nguyên tắc sẽ kéo dài trong 6 tháng và

Trước c Việt Nam, các cu c h p tham v n đã l n l t đ c t ch c Thái Lan, Cam B t. K t lu n c a t t c các n c đ u gi ng nhau : đó là Lào nên đình hoãn vi c xây d ng đ p Xayabury, ch có nghi n c u đ y đ v tác đ ng m i m t c a các con đ p trên dòng chính, t tác đ ng môi sinh, cho đ n tác đ ng tích lũy, tác đ ng xuyên biên gi i...

và sinh kế, và đời sống của cư dân trong vùng, người có lợi được cho là không kết, và không thể đo lường được.

Việt Nam và Cam Bßt là hai nước sẽ bắt tác hại lẫn nhau. Đối với các chuyên gia, các nước hạ nguồn sông Mê Kông hiện đã phải gánh chịu hậu quả của việc Trung Quốc đã ngừng xây hàng loạt đập thủy điện khổng lồ trên dòng chảy chính của con sông trên thế kỷ gần đây, do đó không nên tự hại mình bằng cách bắt chước Trung Quốc.

Trong lãnh vực phù sa chảy hạ nguồn, báo chí Việt Nam đã dẫn lời ông Träng Häng Tiän, chuyên viên văn phòng thế kỷ trước của Ủy ban Sông Mê Kông Việt Nam, nhận định tác hại của các đập thủy điện trên dòng chính của sông Mê Kông như sau : các đập thủy điện của Trung Quốc sẽ giảm 50% lượng phù sa của sông Mê Kông, còn các con đập hạ lưu sông Mê Kông cũng cần thêm 25% khác.

Do đó, Việt Nam và Cam Bßt sẽ bắt hại lẫn nhau ngay nay và mãi mãi. Riêng phù sa ở Đäng Bäng Sông Cửu Long sẽ giảm đáng kể, từ 26 triệu tấn xuống còn 7 triệu tấn mỗi năm. Trong tình hình đó, dường như là hai ngành sản xuất nông nghiệp và nuôi trồng thủy sản bắt hại lẫn nhau.

Về mặt sinh thái cũng thế, các con đập sẽ chặn dòng di cư của các loài cá nước ngọt, không thể vượt nổi bậc thang cao 32m như của đập Xayabury chảy hạ nguồn.

Số tấn trôi của nhiều loài cá nước ngọt sông Mekong sẽ đe dọa, trong lúc cuộc sống của dân hai bên bờ sông phía dưới sẽ bắt đầu lo ngại vì quá trình xói mòn bờ sông, đất đai sụt lún. Lưu lượng nước giảm sẽ tạo điều kiện cho nước bị nhiễm sâu vào đất liền, làm cho hiện tượng ngập mặn thêm nghiêm trọng.

Cách xử lý hồ sơ Xayaburi : bài học cho Trung Quốc

Như vậy là sau Thái Lan, và Cam Bßt, đến lượt Việt Nam khuyên cáo Lào nên tạm hoãn việc xây dựng đập Xayabury.

Đái vái chuyên gia môi tráng Nguyán Đác Hiáp tái Úc, láp tráng nói trên rát háp lý trong bái cánh giái nghiên cáu đã liên tiáp báo đáng vá tác hái tiám tàng cáa các con đáp trên dòng cháy chính cáa sông Mê Kông đái vái môi tráng dòng sông, cũng nhá là đái sáng hàng chác triáu cá dân sinh sáng trong vùng há láu.

Tác hái này không chá là lý thuyát, mà trong thác tá, các con đáp ngăn dòng chính cáa sông Mê Kông mà Trung Quác đã xây trên tháng nguán đã bát đáu gây ra nháng ánh háng tai hái cho cá con sông lán cho cá dân phía đái.

Theo chuyên gia Nguyán Đác Hiáp, bán nác há nguán đã không đác Trung Quác tham kháo khi há xây đáp, nay náu lái làm nhá Trung Quác thì không thá chá trích Trung Quác đác náa.

Đám đáng nói nhát, theo anh Hiáp, là khi áp đáng quy trình tham ván cán thán trác khi xây đáp, Viát Nam và các nác há nguán sông Mê Kông đã dĩ y cho Trung Quác mới bài học vá tính minh bách, tôn tráng lán nhau khi quán lý mát dòng sông chung.